Podcast MEGA GŁOS
MG 01: Najczęściej popełniane błędy językowe cz. 1

☺	☹
wziąć	wziąść
włączać **wyłączać**	włanczać wyłanczać
przesadna artykulacja samogłosek nosowych **„ę”** i **„ą”**, np. w wymowie słowa mówi**ę**, robi**ę**, pisz**ę**	
modne, zbyt często powtarzane słowa, np. *generalnie*, *dokładnie*, *projekt*	
rok **dwutysięczny** (2000) rok **dwa tysiące szesnasty** (2016)	dwatysięczny dwutysięczny szesnasty
dzisiaj jest 13 **maja**, 23 **lipca**	dzisiaj jest 13 maj, 23 lipiec
zamysł **pomysł** **posłuchać** **rozumiem** **nadszedł**	[zamys] [pomys] [posuchać] [rozumię] [nadszed]

W wymowie nosówek występują różnice w zależności od sąsiadujących spółgłosek. Oto reguły poprawnej wymowy:

☺	☹
Przed spółgłoskami: z, s, ż, ś, sz, w, f, ch wymowa ą, ę nie ulega zmianie	
Ślązak	[Ślonzak]
węch	[wench]
Na końcu wyrazu wymowa ą nie ulega zmianie	
jadą	jadom, [jado]
moją	[mojom], [mojo]

<table>
<tr><td colspan="2">Samogłoska ę jest wymawiana jak e</td></tr>
<tr><td>[ide]</td><td>[idem]</td></tr>
<tr><td>[robie]</td><td>[robiem]</td></tr>
<tr><td colspan="2">ą, ę wymawia się jak om, em przed spółgłoskami b i p</td></tr>
<tr><td colspan="2">rąbać wymawia się: [rombać]
dębina wymawia się: [dembina]
kąpiel wymawia się: [kompiel]
kępa wymawia się: [kempa]</td></tr>
<tr><td colspan="2">ą, ę wymawia się jak; on, en przed spółgłoskami d, t, dz, c, cz</td></tr>
<tr><td colspan="2">żądam wymawia się: [żondam]
żądza wymawia się: [żondza]
będą wymawia się: [bendą]
nędzny wymawia się: [nendzny]
kąt wymawia się: [kont]
pieniądz wymawia się: [pienionc]
pętać wymawia się: [pentać]
pączek wymawia się: [ponczek]</td></tr>
<tr><td colspan="2">ą, ę brzmi jak oń, eń przed ć, dź</td></tr>
<tr><td colspan="2">pięć wymawia się: [pieńć]
kądziel wymawia się: [końdziel]
piąć wymawia się: [pioń]
będzie wymawia się: [beńdzie]</td></tr>
<tr><td colspan="2">ą, ę wymawia się jak: o, e przed spółgłoskami L, Ł</td></tr>
<tr><td colspan="2">ciął wymawia się: [cioł]
cięli wymawia się: [cieli]
dął wymawia się: [doł]
dęli wymawia się: [deli]</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
</table>

☺	☹
proszę **Pani**	proszę Panią
potrzebują **chwilą** **dziewczyną**	[potrzebujom] [chwilom] [dziewczynom]
Niepoprawny **akcent gramatyczny**	
poszliśmy mate**ma**tyka po**li**tyka mó**wi**li | byście **lo**gika	posz**li**śmy matema**tyka** *poli-**tyka*** mówili**by**ście lo**gika**

W języku polskim **akcent gramatyczny** jest stały i przypada na drugą zgłoskę od końca wyrazu wielozgłoskowego. Jak pisałam od tej zasady zachodzą wyjątki, z którymi możecie zapoznać się poniżej:

Przy wyrazach obcego pochodzenia zakończonych na: **-ika, -yka** oraz **-ik, -yk** w liczbie mnogiej, akcent pada na trzecią zgłoskę od końca wyrazu wielozgłoskowego, np:
logika;
po**li**tyka;
laik, **la**icy;
polityk, po**li**tycy.

Zmiany akcentu **nie zachodzą** przy wyrazach obcych całkowicie spolszczonych.

Przy **enklitykach**[1] akcent pozostaje na wyrazie rdzennym. Enklityka nie przesuwa akcentu, np.

☺	☹
mó**wili** | byście	mówili**by**ście
aby | śmy	a**by**śmy

[1] **Enklityka** - wyraz nieposiadający własnego akcentu, lecz tworzący całość akcentową z wyrazem poprzedzającym.

Zaimki jednosylabowe jak np.: **mi, cię, go, mu** itp. nie mają samodzielnego akcentu; łączą się w jedno z wyrazem poprzednim, np.

☺	☹
po**wie**dział mu	powiedział **mu**
kocham go	kocham **go**

chyba, że przysługuje im akcent logiczny

Jeśli czasownik jednosylabowy poprzedzony jest przeczeniem: **nie**, to akcent spoczywa na przeczeniu, np. **nie** dał, **nie** chciał.

Ponadto w języku polskim mamy wiele wyrazów, gdzie akcent jest chwiejny, np.
w sz**cze**góle i w szcze**gó**le,
rzeczpos**po**lita i rzeczpospo**li**ta,
ok**o**lica i oko**li**ca,
bibl**io**teka i biblio**te**ka,
idea i id**e**a,
n**a**uka i na**u**ka.

Ten PDF został stworzony jako materiał uzupełniający do **podkastu MEGA GŁOS**, MG 01: Najczęściej popełniane błędy językowe cz. 1

Bibliografia
Derwojedowa M., Karaś H., Kopcińska D., *Język polski. Kompendium*, Świat Książki, Warszawa, 2005
Internetowa poradnia językowa Wydawnictwa Naukowego PWN http://sjp.pwn.pl/poradnia